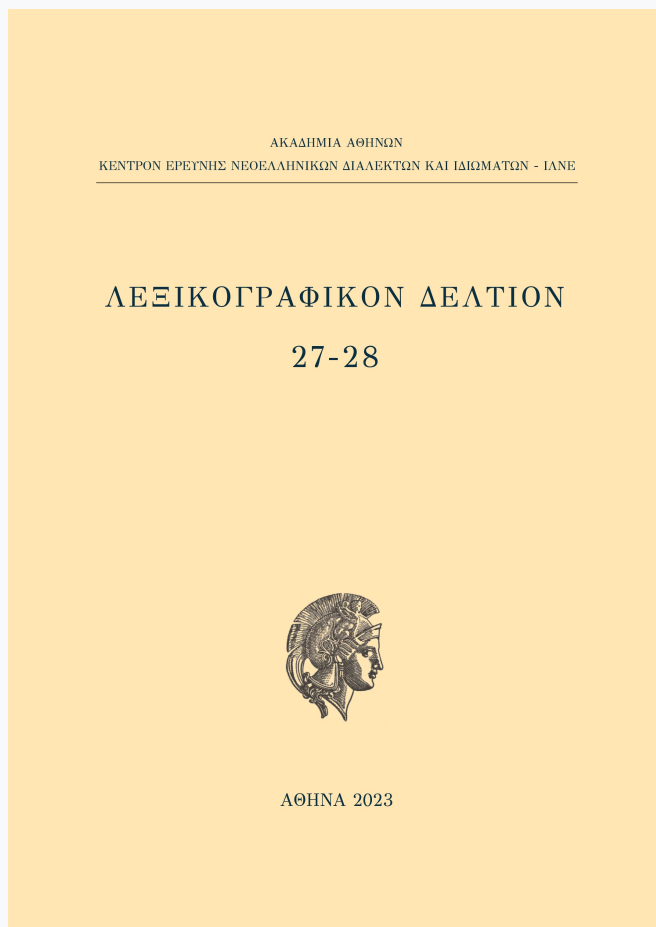

Lexicographic Bulletin

Vol 27 (2023)

Lexicographic Bulletin

Νικόλαος Γ. Κοντοσόπουλος (1929-2020)

Chryssoula Karantzi

doi: [10.12681/ld.38063](https://doi.org/10.12681/ld.38063)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΛΕΚΤΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ - ΙΛΝΕ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

27-28

ΑΘΗΝΑ 2023

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

27-28

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Κ Ο Ν Δ Ε Λ Τ Ι Ο Ν 27-28

© Copyright 2023: Ακαδημία Αθηνών
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΛΕΚΤΩΝ
ΚΑΙ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ-ΙΛΝΕ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
Αλεξάνδρου Σούτσου 22, 106 71 Αθήνα
<http://www.academyofathens.gr/el/research/centers/greekdialects>

Επιμέλεια έκδοσης:
ΙΩ ΜΑΝΩΛΕΣΣΟΥ, Διευθύνουσα
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΤΣΟΥΔΑ, Ερευνήτρια
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΕΡΤΥΡΗΣ, Ερευνητής

LEXICOGRAPHIC BULLETIN 27 - 28

© Copyright 2023: Academy of Athens
RESEARCH CENTRE FOR MODERN GREEK DIALECTS – ILNE
OF THE ACADEMY OF ATHENS
Alexandrou Soutsou 22, Athens 106 71
<http://www.academyofathens.gr/el/research/centers/greekdialects>

Volume editors:
IO MANOLESSOU, Acting director
GEORGIA KATSOUДА, Researcher
DIONYSIOS MERTYRIS, Researcher

ISSN: 0400-9169
e-ISSN: 2945-2759

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΑΛΕΚΤΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ -ΙΑΝΕ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

27-28

ΑΘΗΝΑ 2023

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Περιεχόμενα.....	7-8
Πρόλογος.....	9-10
†Peter Mackridge, <i>Αθησαύριστο λεξιλόγιο από τον Σάραχο του Πόντου: από την αυτηκοΐα (δεκαετία του 1980) στα κατάλοιπα του Ι. Παρχαρίδη (1876)</i>	11-64
Μαρία Βραχιονίδου, <i>Ντε, ντεμέκ, μπάρεμ, εμ ... εμ: Τουρκικά δάνεια ως πραγματολογικοί δείκτες στην κοινή νέα ελληνική και τις διαλέκτους</i>	65-92
Γεωργία Κατσούδα, <i>Αξιοποιώντας το σημασιολογικό κριτήριο στην ετυμολογική έρευνα: επανευμολογήσεις του κοινού νεοελληνικού λεξιλογίου</i>	93-110
Νικόλαος Κονομής, <i>Ετυμολογικές σημειώσεις του κυπριακού ιδιώματος (μνήμη Κυριάκου Χατζηγιάννου)</i>	111-134
Μαγδαληνή Κωνσταντινίδου, <i>Το ιδίωμα της νήσου Λέρου (Δωδεκανήσου)</i>	135-230
Ιώ Μανωλέσσου & Νικόλαος Παντελίδης, <i>Από την ιστορία της τσακωνικής διαλέκτου: μία νέα άγνωστη πηγή</i>	231-250
Διονύσιος Μερτύρης, <i>The loss of the partitive genitive in Greek</i>	251-282
Σταμάτης Μπέης & Όλγα Πατεράκη, <i>Απόψεις περί ετυμολογίας και κοινωνικές αναπαραστάσεις στη σύγχρονη Ελλάδα</i>	283-298
Ελένη Παπαδοπούλου, <i>Όψεις του διαλεκτικού λεξιλογίου γύρω από την ψυχονοητική μειονεξία</i>	299-316
Συμεών Τσολακίδης, <i>Ρηματική υποκατάσταση στις διαλέκτους του εσωτερικού της Μικράς Ασίας</i>	317-334
Γεώργιος Τσουκνίδας & Γεώργιος Χαιρετάκης, <i>Η σύνθεση σε ιδιώματα της Φθιώτιδας</i>	335-353

<i>Διαλεκτική λεξικογραφία: ελληνική βιβλιογραφία (II)</i> (Γ. Κατσούδα)	355-379
<i>Νεκρολογίες</i>	
Δικαίος Β. Βαγιακάκος (1915-2016) (Σ. Τσολακίδης).....	381-414
Νικόλαος Γ. Κοντοσόπουλος (1929-2020) (Χ. Καραντζή).....	415-433
Δημήτριος Α. Κρεκούκας (1919-2019) (Δ. Γκαραλιάκος)..	435-444
<i>Πίνακας λέξεων</i>	445-457

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Νικόλαος Γεωργίου Κοντοσόπουλος

1929-2020

Χρυσούλα Καραντζή
Ακαδημία Αθηνών

Ο Νικόλαος Κοντοσόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα. Ο πατέρας του ήταν καθηγητής Σωματικής Αγωγής στη Μέση Εκπαίδευση, ενώ η μητέρα του καταγόταν από την Προύσα της Μ. Ασίας.

Ο Ν. Κοντοσόπουλος υπήρξε αριστούχος φοιτητής της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, από όπου αποφοίτησε το 1953 και στη συνέχεια έγινε δεκτός για μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι, εξειδικευόμενος στη νεοελληνική διαλεκτολογία (Ενόργανη Φωνητική και Γλωσσογεωγραφία). Το 1969 ανακηρύχθηκε διδάκτωρ φιλολογίας του Παν/μίου Αθηνών με τη διατριβή *Γλωσσολογικαὶ διερευνήσεις εἰς τὴν Κρητικὴν διάλεκτον*, που κρίθηκε ἄξια ἔκδοσης ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Αθῆναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας.

Το 1956 διορίσθηκε συντάκτης του Κέντρου Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσας τῆς Ακαδημίας Αθηνών, ὅπου υπηρέτησε γιὰ 35 χρόνια, καὶ τοῦ ὁποῦ ὑπῆρξε Διευθυντὴς κατὰ τὴ διετία 1989-1990. Πραγματοποίησε πολλές ἐπιτόπιες ἐρευνες γιὰ συλλογὴ διαλεκτικῶν υλικῶν σὲ διάφορες περιοχές, τὸ πολὺτιμο υλικὸ τῶν ὁποῶν ἀπόκειται σὲ τὸ Ἀρχεῖο Χειρογράφων τοῦ Κ.Ε.Ν.Δ.Ι.-Ι.Α.Ν.Ε. (20 χειρογραφα).

Ο Ν. Κοντοσόπουλος υπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς πιο ἀγαπητοὺς καὶ ἀναγνωρίσιμους Ἑλληνας γλωσσολόγους. Εἶχε στενοὺς

δεσμούς με τους Γάλλους Ελληνιστές A. Mirambel και R. Millieux, και πραγματοποίησε γλωσσολογικές μελέτες και έρευνες στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες. Συμμετείχε δε σε πολλά γλωσσολογικά συνέδρια και στη σύνταξη του Γλωσσικού Άτλαντα της Ευρώπης (με έδρα το Nijmegen της Ολλανδίας). Μάλιστα, ο Έλληνας γλωσσολόγος είχε οριστεί ως ο αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο συγκεκριμένο επιστημονικό πρόγραμμα.

Ο Ν. Κοντοσόπουλος υπήρξε μέλος ελληνικών και ξένων γλωσσικών εταιρειών και συγγραφέας 70 περίπου γλωσσολογικών μελετών και 6 γλωσσολογικών συγγραμμάτων. Επιστημονικές δημοσιεύσεις του στην ελληνική, ιταλική, γαλλική και ισπανική γλώσσα φιλοξενήθηκαν σε σημαντικά ελληνικά και ξένα περιοδικά. Μεταξύ των μελετών του ξεχωρίζει το βιβλίο για τους γαλλισμούς της ελληνικής με τίτλο *L' influence du français sur le grec: emprunts lexicaux et calques phraséologiques* (Αθήνα 1978), ενώ σημαντικές εργασίες του αφορούν ζητήματα φωνητικής και επιτονισμού. Το δε *Διάλεκτοι και Ιδιώματα της νέας ελληνικής* (Αθήνα 1981), το πρώτο στη γλωσσική βιβλιογραφία εγχειρίδιο νεοελληνικής διαλεκτολογίας, το οποίο γνώρισε πολλές επανεκδόσεις, υπήρξε πολύτιμο βοήθημα για πλήθος μελετητών, αν και ο ίδιος σεμνά δηλώνει στον πρόλόγο του ότι δεν πρόκειται για επιστημονικό σύγγραμμα αλλά για σειρά εκλαϊκευτικών άρθρων (πρωτοδημοσιευμένων στα τεύχη 133-153 του περιοδικού *Ιστορία Εικογραφημένη*, εκδ. Πάπυρος). Εμπλουτισμένο μάλιστα με γλωσσογεωγραφικούς χάρτες, πίνακες γλωσσικών φαινομένων και διαλεκτικά κείμενα το βιβλίο εξακολουθεί να αποτελεί βασικό εφόδιο στη μελέτη των νεοελληνικών διαλέκτων και ιδιωμάτων.

Ο Ν. Κοντοσόπουλος ασχολήθηκε συστηματικά και με τους γλωσσικούς άτλαντες και τον καθορισμό ισογλώσσων: σε κορυφαία μελέτη του, η οποία έχει γίνει σημείο αναφοράς («La Grèce du τι et la Grèce du είντα». *Γλωσσολογία* 2-3 (1983-1984), 149-162), χρησιμοποιώντας ως ταξινομικό κριτήριο τον τύπο της ερωτηματικής αντωνυμίας που αναφέρεται στα [-έμφυχα], χωρίζει τις νεοελληνικές διαλέκτους σε δυο μεγάλες ομάδες: (α) αυτές που χρησιμοποιούν τον τύπο *τί* (la Grèce du τί, ηπειρωτική Ελλάδα) και (β) αυτές που χρησιμοποιούν τον τύπο *ίντα* (la Grèce du ίντα, νησιωτική χώρα). Ο δε *Γλωσσικός άτλας της Κρήτης: γενική εισαγωγή και διαλεκτολογικοί χάρτες* (Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1988) ήταν

το πρώτο έργο του είδους στην ελληνική γλωσσική βιβλιογραφία, η πρώτη ολοκληρωμένη γλωσσογεωγραφική εργασία για μια μείζονα ελληνική περιοχή, όπου απεικονίζονται ανάγλυφα οι σχέσεις και ιδιορρυθμίες των κρητικών ιδιωμάτων, με βάση δεδομένα από 163 οικισμούς τους οποίους επισκέφθηκε ο ίδιος κατά τη συλλογή του υλικού.

Γενικά, η μεγαλόνησος επρόκειτο να αποτελέσει τον κύριο άξονα πολυετών συστηματικών ερευνών του συγγραφέα, αποτέλεσμα των οποίων ήταν η πληθώρα εργασιών του για την κρητική διάλεκτο (βλ., ενδεικτικά, *Θέματα κρητικής διαλεκτολογίας. Αναδημοσίευση μελετών*, Αθήνα, 1997· *Η κρητική διάλεκτος. Ιστορία-εξέλιξη και η νεώτερη μορφή της στο γραπτό και προφορικό λόγο*, Αθήνα, 2016) καθώς και το *Αντίστροφο λεξικό της κρητικής διαλέκτου* (Αθήνα, 2006). Χαρακτηριστικό του στενού δεσμού που απέκτησε με το νησί είναι το κρητικό προσωπώνυμο *Μανούσος Ριζίτακης* (Ρίζες -πρόποδες - των Λευκών Ορέων), που του αποδόθηκε τιμητικά, καθώς και η ανακήρυξη του σε επίτιμο Δημότη του Δήμου Βρυσών Αποκορώνου.

Η γλωσσογεωγραφική μέθοδος του Ν. Κοντοσόπουλου αποκτά ενίοτε λαογραφικές και εθνογραφικές προεκτάσεις, όπως στις εργασίες *Μακεδονικά δημοτικά τραγούδια* (Αθήνα, 2018) και «Η εικόνα του χωρικού μέσα από τις παροιμίες του ελληνικού λαού» στην *Επετηρίδα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας* 28 (1987-1998), 109-122.

Πολυμαθής και πολύγλωσσος, συνέταξε το δίτομο έργο *Γλώσσες και διάλεκτοι της Ευρώπης* (Αθήνα: Γρηγόρης, 1998). Στις 1.700 σελίδες του παρουσιάζονται με τρόπο εύληπτο για το ευρύ κοινό η ιστορία, η φυσιογνωμία, οι ιδιαιτερότητες και η πολιτιστική σημασία των διαφόρων ευρωπαϊκών γλωσσών. Καινοτομία του έργου αποτελεί η προσθήκη πληροφοριών για το ονοματολογικό της κάθε γλώσσας. Το δε χαρτογραφικό παράρτημα κάθε τόμου παρέχει στον αναγνώστη μια εποπτεία των γλωσσογεωγραφικών φαινομένων που αναπτύσσονται στα επιμέρους κεφάλαια, ενώ οι πίνακες διαφόρων γλωσσικών φαινομένων και ευρωπαϊκών αλφαβήτων συνοφίζουν τις πληροφορίες που δίνονται για κάθε γλώσσα στα επιμέρους κεφάλαια.

Σημαντικές είναι και οι συμβολές του Ν. Κοντοσόπουλου για τις διαλέκτους σε συλλογικούς τόμους, όπως στην επίτομη *Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας* που εξέδωσε το Ελληνικό Ιστορικό και Λογοτεχνικό Αρχείο (1999), με επιστημονική

επιμέλεια του Μ. Ζ. Κοπιδάκη. Τέλος, μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ονοματολογικές του εργασίες, ο ίδιος όντας ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Ονοματολογικής Εταιρείας (1980).

Ο Ν. Κοντοσόπουλος αποτέλεσε το παράδειγμα ενός γλωσσολόγου ανοιχτού στις νέες επιστημονικές τάσεις, τις οποίες πάντα παρακολουθούσε με ενδιαφέρον και φρόντιζε να παρουσιάζει σε διάφορα έντυπα. Χαρακτηριστικό ως προς αυτό είναι το έντονο ενδιαφέρον του για τη μελέτη της φωνητικής και του επιτονισμού (τόσο σε επίπεδο Κοινής όσο και σε επίπεδο διαλέκτων) με την πρωτοποριακή για την εποχή του αξιοποίηση φασματογραφικών αναλύσεων, κάτι που αντικατοπτρίζεται σε δημοσιεύματα όπως «Etude instrumentale de quelques sons du dialecte crétois» (*Travaux de l'Institut de Phonétique de Nancy* (1974, τ. 1, 171-192)) και «Ακουστικές έρευνες επί των νεοελληνικών φθόγγων» (*Γλωσσολογία*, τ. 5-6 (1986-1987, 103-122)). Το ρηξικέλευθο των επιστημονικών αναζητήσεων του Ν. Κοντοσόπουλου φάνηκε και στην εφαρμογή της επιστήμης της γλωσσολογίας στην Ελλάδα, ιδιαίτερα όσον αφορά τον συνδυασμό της με την ενόργανη φωνητική.

Ευφυής και πνευματώδης στις προσωπικές συναναστροφές του, με φίλους και συναδέλφους, ο Ν. Κοντοσόπουλος υπηρέτησε με αφοσίωση τις ανθρωπιστικές σπουδές, διαθέτοντας μαθηματικό τρόπο σκέψης και λιτό τρόπο έκφρασης.

Ο Νικόλαος Κοντοσόπουλος υπήρξε ένας ακούραστος ευπατρίδης της Γλωσσολογίας, με φιλέρευνο πνεύμα, βαθιά καλλιέργεια και μια ερευνητική ματιά που προσέγγιζε μια ευρεία θεματική με μια συχνότατα διεπιστημονική (λαογραφική, εθνογραφική κλπ.) μέθοδο. Οι δε εργασίες του θα αποτελούν πολύτιμη παρακαταθήκη για όλους όσους προσπαθούν να μελετήσουν τη νεοελληνική γλωσσική ποικιλότητα, τόσο σε επίπεδο διαλέκτων όσο και σε επίπεδο Κοινής Νεοελληνικής.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1954. «Τὰ ἐν Βενετία τυπογραφεία τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν». *Ἀθηνᾶ* 58: 286-342.

Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1959. «Παρατηρήσεις εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Δυτικῆς Κρήτης». *Ἀθηνᾶ* 63: 319-335.

Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1959. «ΛΖ' Κοντάκιον τῶν Ἁγίων

- Ἐποστώλων». Στο *Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ Ὑμνοι*, τ. 4, μέρος Α': Ὑμνοι ΛΖ'-Μ'. Ἐκδοσις κριτική. Ἀφιέρωμα εἰς Ν.Β. Τωμαδάκη. Ἀθήνα: Μυρτίδης.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1960. «Περὶ τινῶν γλωσσικῶν φαινομένων». *Ἀθηνᾶ* 64: 209-218.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1960-1961. «Κρητικὰ ἄσματα». *Λαογραφία* 19: 450-471.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1961. «Κρητικὴ ρίμα διὰ τὸν γαλλο-πρωσικὸν πόλεμον 1870-1871». *Κρητικὴ Ἔστια* 105: 365-368.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1961. «Ὁ Πῶλος καὶ τὸ ροῦμα». *Κρητικὴ Ἔστια* 113-114: 207.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1961. «Δύο συνθηματικὰ γλωσσάρια ἀπὸ τὸ χωρίον Διακόπι Δωρίδας». *Ἀθηνᾶ* 65: 210-229.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1961. «Ποιμενικὰ Ἀλικαρνασσοῦ». *Μικρασιατικὰ Χρονικά* 9: 196-210.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1963. «Διάγραμμα τῆς φωνητικῆς τῆς βενετικῆς διαλέκτου». *Θησαυρίσματα* 2: 143-153.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1963. «Ὁ ἀστρολόγος». *Κρητικὴ Ἔστια* 135: 141.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1964. «Κρητικαὶ λαϊκαὶ ἐτυμολογίαι». *Κρητικὴ Ἔστια* 147: 124-125.
- Contossopoulos, N. 1964. «Ananiadis, K. I. *Θαλασσινὴ Ἐγκυκλοπαίδεια*, vol. 3, a cura di N. Kosmidis. Collaboratori: professori universitari, ufficiali di marina, folkloristi ed altri specialisti. Editore: N. Argyros. Atene, s.a.» *Bolletino dell'Atlante Linguistico del Mediterraneo* 5-6: 305-306. (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1964. «Ἄκιρα ὄντα, Μικρὸν Ἑλληνοἰαπωνικὸν Λεξικὸν τῆς Καινῆς Διαθήκης (ἐκδ. Σεμινάριον τῆς Βίβλου - Ὁσάκα Ἰαπωνίας), Ὁσάκα 1964». *Ἀθηνᾶ* 67: 420-422 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1966-1967. «Βιβλιοκρισία: A. Martinet, *Éléments de linguistique générale*, β' ἔκδ., Παρίσιοι (ἐκδ. Armand Colin) 1961, σσ. 224· A. Martinet, *La linguistique synchronique: Études et Recherches*, Παρίσιοι 1965, σσ. 229· Luis Jorge Prieto, *Messages et signaux*, Παρίσιοι 1966, σσ. 199· Bertil Malberg, *Les nouvelles tendances de la linguistique*, Παρίσιοι 1966, σσ. 341· Mounin, Georges, *Histoire de la linguistique des origines au 20ème siècle*, Παρίσιοι 1967, σσ. 226». *Ἀθηνᾶ* 69: 360-371.

- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1968. «Κυμογραφικαὶ καὶ φασματογραφικαὶ ἔρευναι ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν φθόγγων». *Ἀθηνᾶ* 70: 280-310.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1968. «Βιβλιοκρισίαι: P. Simon, *Les consonnes françaises*, 1967· P. Garde, *L'accent*, 1968· M. Philipp, *Le système phonologique du parler de Blaesheim*, 1965· L. Bondy, *Éléments de linguistique*, 1968· E. Roudinesco, *Initiation à la linguistique générale*, 1967· E. Buysens, *Linguistique historique*, 1965· E. Buysens, *La communication et l'articulation linguistique*, 1967». *Ἀθηνᾶ* 70: 333-352.
- Contossopoulos, N. 1968. «G. Babiniotis, P. Condos, *Συγχρονικὴ γραμματικὴ τῆς Κοινῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Θεωρία-Ἀσκήσεις (Grammaire synchronique de néogrec commun. Théorie-Exercices)*. Athenes 1967, 262 p.» *La Linguistique* 4.2: 154-156.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1969. *Γλωσσολογικαὶ διερευνήσεις εἰς τὴν κρητικὴν διάλεκτον. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορία*. Ἀθήναι: Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1969. «Ὁ γλωσσικὸς ἄτλας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ σχετικὰ προβλήματα». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 11: 115-133.
- Contossopoulos, N. 1969. «À propos du “Dictionnaire inverse du grec moderne”». *La Linguistique* 5: 133-137.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1969-1970. «Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς κυπριακῆς διαλέκτου». *Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν Κύπρου* 3: 87-109.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1969-1970. «Βιβλιοκρισίαι: A. Martinet, *Le français sans fard*, 1969· G. Mounin, *Clefs pour la linguistique*, 1968· A. Haudricourt, J. M. C. Thomas, *La notation des langues*, 1967· J.-M. Peterfalvi, *Introduction à la psycholinguistique*· M. Gorosch, B. Pottier, D. C. Ridy, *Les langues vivantes et le monde moderne*, 1968». *Ἀθηνᾶ* 71: 483-489.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1970. «Ἡ σημερινὴ γλωσσικὴ κατάστασις ἐν Κρήτῃ καὶ ἡ γλῶσσα τῶν ἐν Ἀθήναις Κρητῶν». *Κρητικὰ Χρονικά* 1: 244-278.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1970. «Γλωσσογεωγραφικά. Λέξεις κοιναὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Κρήτῃ». *Κρητολογία* 1: 244-278.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1970. «Βιβλιοκρισίαι: *Encyclopédie de la Pléiade, Le langage*, Παρίσιοι 1968, σσ. XV+1525· A. Martinet, *Le français sans fard*. Παρίσιοι 1969, σσ. 221· Mounin, Georges.

- Clefs de la Linguistique*, Παρίσι 1968, σσ. 191· L. Donohue-Gaudet, *Le vocalisme et le consonantisme français*. Παρίσι 1969, σσ. 231· A. Haudricourt & J. Thomas, *La notation des langues: phonétique et phonologie*, Παρίσι 1967, σσ. 166· Jean-Michel Peterfalvi, *Introduction à la psycholinguistique*, Παρίσι 1970, σσ. 160· Max Gorosch, Bernard Pottier, Donald C. Riddy, *Les langues vivantes et le monde moderne*. Στρασβούργον 1968». *Ἀθηνᾶ* 71: 481-492.
- Contossopoulos, N. 1970. «Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας (*Dictionnaire du grec médiéval des textes populaires*) 1100-1669) par Emmanuel Kriaras». *La Linguistique* 6: 142-144 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1970. «M. Cortelazzo, *L'influsso linguistico greco a Venezia*. Bologna: R. Patròn, 1970». *Θησαυρίσματα* 8: 289-284. (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1972. «Προβλήματα τοῦ ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ ἄτλαντος». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 12: 43-49.
- Contossopoulos, N. 1972. «La prononciation du grec moderne par les japonais». *NIDABA* 1: 5-20.
- Contossopoulos, N. 1972. «Los dialectos en la Grecia contemporánea». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 12: 51-58.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1972. «Ἰδιάζουσαι χρήσεις τῶν ρημάτων εἶμαι, κάνω καὶ λέω εἰς τὴν κρητικὴν διάλεκτον». *Κρητικὰ Γράμματα* 1: 12-15.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1974. «Étude instrumentale de quelques sons du dialecte crétois». *Travaux de l'Institut de Phonétique de Nancy* 1: 171-192.
- Contossopoulos, N. 1972-1973. «Aspects du phonetisme chypriote». *Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν Κύπρου* 6: 93-107.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1972-1973. «Ἡ ἐπίκλησις τῶν ὑπερφυσικῶν δυνάμεων. Νεοελληνικαὶ ἐπικλήσεις ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀντιστοιχοῦς ἰταλικὰς». *Ἀθηνᾶ* 73-74: 104-126.
- Contossopoulos, N. 1973. «La transcription des noms géographiques allemands en grec». *Hamburger Phonetische Beiträge* 9: 9-29.
- Contossopoulos, N. 1973. «Les suffixes ethniques en grec moderne». *Bulletin de la Société Linguistique de Paris* 68: 105-127.

- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1973. «Παθητικοί τύποι ἀντι ἐνεργητικῶν εἰς τὴν κρητικὴν διάλεκτον». *Κρητικὰ Γράμματα* 9: 9-10.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1975. «Ὁ γλωσσικὸς ἄτλας τῆς Κρήτης». *Πεπραγμένα τοῦ 3^{ου} Διεθνoῦς Συνεδρίου Κρητικῶν Σπουδῶν, Ρέθυμνο, 18-23 Σεπτεμβρίου 1971*, 145-152.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1975. «Εἷς θετικὸς κλάδος τῆς γλωσσολογίας: ἡ φωνητική». *Πλάτων* 27: 120-129.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1975. «Κρητικὰ ἐτυμολογικά. Τὸ κουράδι καὶ τὸ νάκλι». *Κρητολογία* 1: 177-180.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1975. *Ὁ γλωσσικὸς ἄτλας τῆς Κρήτης*. Ἀθήνα.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Περὶ τῆς ἀνάγκης μελέτης τῶν πελοποννησιακῶν ἰδιωμάτων». *Πρακτικὰ Α' Διεθνoῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν 3 (Σπάρτη, 7-14 Σεπτεμβρίου 1975)*. Ἀθήνα: Ἐταιρεία Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, 164-168.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Γλωσσογεωγραφικά: λέξεις κοινὰ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Κρήτῃ». *Κρητολογία* 3: 55-60.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Ἐμμανουὴλ Μ. Παπαδάκη, *Μορφαὶ τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς Κρήτης τοῦ 15^{ου} καὶ 16^{ου} αἰῶνος κατὰ τὰς γραμματειακὰς πηγὰς, διατριβὴ ἐπὶ διδακτορία*. Ἀθήνα 1976, σελ. 205». *Κρητολογία* 3: 181-183 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Samuel Baud-Bovy, *Chansons populaires de Crète occidentale*. Suisse: Minkoff, 1972». *Κρητικὴ Ἔστια* 206: 234-236 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Ἐλ. Κ. Πλατάκη, *Σπήλαια καὶ ἄλλαι καρστικαὶ μορφαὶ τῆς Κρήτης*. Ἡράκλειον 1973 (Α' τόμος), 1975 (Β' τόμος)». *Κρητικὴ Ἔστια* 206: 236-237 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Ὁ γλωσσικὸς ἄτλας τῆς Κρήτης». *Κρητικὴ Ἔστια* 211: 440-445.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1976. «Γ. Καναράκης, *Ἡ φωνολογικὴ παρεμβολὴ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς κατὰ τὸ ἀγγλιστὶ γράφειν*. 1974». *Πλάτων* 28: 326-328 (Βιβλιοκρισία).
- Contossopoulos, N. 1976-1977. «Les points d'enquête de l'Atlas Linguistique Mediterranéen en Grèce et le vocabulaire maritime d' Ierpaetra (Crète) et de Lemnos». *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo* 18-19: 175-185.

- Contossopoulos, N. 1977. «Parallèles phonétiques entre le grec moderne et les langues ibériques». Στο Lopez M. A. (εκδ.), *Actas del V Congreso Internacional de Estudios Lingüísticos del Mediterraneo, Malaga 5/1973*. Madrid: CSIC, 501-508.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1977. «Λεξιλογικοί ἀρχαϊσμοὶ εἰς τὰ σημερινὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς Μακεδονίας». *Πρακτικά Α΄ Συμποσίου Γλωσσολογίας τοῦ βορειοελλαδικοῦ χώρου, Θεσσαλονίκη, 28-30 Απριλίου 1976*. Θεσσαλονίκη: ΙΜΧΑ, 209-213.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1977. «Εἶναι δυνατόν νὰ χαραχθοῦν τοπωνυμικαὶ ἰσόγλωσσοι ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος;» *Ἄθηνᾶ* 76: 279-291.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1977. «Κρητικαὶ λαϊκαὶ ἐτυμολογίαι». *Κρητικὴ Ἑστία* 224: 1091-1092.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1977. «Φωνητικὴ ἔρευνα καὶ Φυσικὴ». *Φυσικὸς Κόσμος* 59.
- Contossopoulos, N. 1978. *L'influence du français sur le grec: emprunts lexicaux et calques phraséologiques*. Athènes.
- Contossopoulos, N. 1978. "La formation des toponymes et des ethniques étrangers en grec moderne". *Proceedings of the 12th International Congress of Linguists, Vienna, August 28-September 2, 1977*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 422-426.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1978-1979. «Νεοελληνικὰ φωνητικὰ. Ἀλλόφωνα τοῦ λ εἰς τὴν ἐλληνικὴν τῆς Ἄνατ. Ρωμυλίας». *Ἄθηνᾶ* 77: 191-197.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1979. «Μακεδονικὰ διαλεκτολογικά: τὸ ἰδίωμα Δημητριτσίου Σερρών». *Σερραϊκὰ Χρονικά* 8: 175-186.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1979. «Διαλεκτικὰ φαινόμενα ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς». *Λακωνικαὶ Σπουδαὶ* 4: 302-309.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1979. «Βιβλιογραφία τῆς κρητικῆς διαλέκτου». *Μαντατοφόρος* 14: 35-52.
- Contossopoulos, N. 1980. "Les dialectes néo-grecs à la lumière de l'Atlas linguistique de l'Europe". Στο *Liber Amicorum Weijnen*. Assen: Van Gorcum, 285-289.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1980. «Ἡ γλώσσα σύγχρονου πεζοῦ κρητικοῦ κειμένου». *Μνήμη Γ. Κουρμούλη, Ἀθήνα*, 289-307.
- Contossopoulos, N. 1981. «Expressions grecques modernes

- formées avec les mots “main”, “paume” et “doigt”». Στο de Sivers F. (εκδ.), *La main et les doigts dans l'expression linguistique II: Actes de la table ronde internationale du CNRS, Sèvres 9-12 septembre 1980*, vol. 2. Paris: Peeters, 75-86.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1981. *Διάλεκτοι και ιδιώματα της Νέας Έλληνικής*. Αθήνα.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1981. «Τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῶν Κυθη-ρων». *Ἀθηνᾶ* 78: 125-144.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1981. «Υφολογικά τῆς κρητικῆς διαλέ-κτου». *Πεπραγμένα τοῦ 4^{ου} Διεθνοῦς Συνεδρίου Κρητικῶν Σπουδῶν, Ἡράκλειο, 29 Αὐγούστου-3 Σεπτεμβρίου 1976*, τ. Γ', 135-141.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1981. «Γ. Μπαμπινιώτη: Θεωρητικὴ γλωσσολογία. Εἰσαγωγή στὴ σύγχρονη γλωσσολογία. Αθήνα 1980». *Διαβάζω* 38: 54-56 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1982. «Ὁ γλωσσικὸς ἄτλας τῆς Ἑλλάδος. Νέοι προσανατολισμοί». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 14: 101-121.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1982. «Νέες γλωσσολογικὲς τάσεις (πα-ρουσίαση συγγραμμάτων)». *Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημονικοῦ Προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*. Αθήνα, 37-43.
- Contossopoulos, N. 1982. «Vasilios A. Kaloyerás, *Onomatopéyicos y las raíces en el idioma griego*, Salónica, 1975, 440 pp.». *Byzantion Nea Hellás* 6: 361-362 (Βιβλιοκρισία).
- Contossopoulos, N. 1982. «Elefterios K. Platakis: *Cuevas y otras formaciones cársicas de Creta*, t. I, 1973, 414 pp., 1975, 227 pp.». *Byzantion Nea Hellás* 6: 367-369 (Βιβλιοκρισία).
- Contossopoulos, N. 1982. «George Kanarakis, *La inserción fonológica del griego moderno en es inglés escrito (en griego)*. Tesis de doctorado. Atenas, 1974, 232 páginas, más 5 cuadrados fuera de texto». *Byzantion Nea Hellás* 6: 379-384 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1982. «A. Martinet, H. Walter, *Dictionnaire de la prononciation française dans son usage réel*, 1973· Χρυσ. Τσικριτσῆ-Κατσιανάκη, *Κρητικὰ ἐπώνυμα ἐπαγγελματικὰ καὶ δηλωτικὰ τίτλων καὶ ἄξιωμάτων*, Αθήνα 1981, σ. 478· Θωμόπουλος, Α. Ι., *Λεξικὸ κρυμμένων ονομάτων (ανθρω-πωνυμίων καὶ τοπωνυμίων)*, Αθήνα 1981, σελ. 126».

- Γλωσσολογία 1: 193-195 (Βιβλιοκρισίες).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1982. «Χ. Συμεωνίδη, *Ιστορικοσυγκριτική γραμματική τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν Α΄: Γενικὴ εἰσαγωγή*. Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης 1981, σελ. 134». *Διαβάζω* 49: 70-71 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1983. «Μακεδονικά γλωσσογεωγραφικά». *Πρακτικά Β΄ Συμποσίου Γλωσσολογίας του Βορειοελλαδικού Χώρου, Θεσσαλονίκη, 13-15 Απριλίου 1978*. Θεσσαλονίκη: IMXA, 127-132.
- Contossopoulos, N. 1983. «Vue d'ensemble sur les dialectes néo-helléniques». *Lalies* 2: 37-43.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1983. «Κεφαλληνιακά εθνικά ονόματα». *Ονόματα* 8: 39-43.
- Contossopoulos, N. 1983. «Gli italianismi nell' odierno neogreco». Στο Holtus, G. & Metzeltin, M. (εκδ.), *Linguistica e dialettologia veneta. Studi offerti a Manlio Cortelazzo dai colleghi stranieri*. Tübingen: Narr, 187-192.
- Contossopoulos, N. 1983-1984. «La Grèce du *τι* et la Grèce du *είντα*». *Γλωσσολογία* 2-3: 149-162.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1983-1984. «Α. Σ. Σαββίδης, *Η αρχαία προφορά, η περιγραφή αυτής από τον Διονύσιο τον Αλικαρνασέα και η ποντιακή διάλεκτος*, 1983· Μαν. Πιτυκάκη, *Το γλωσσικό ιδίωμα της Ανατολικής Κρήτης*. Τόμος Α΄ (α-λ), τόμ. Β΄ (μ-ω). Αθήνα 1983· Ο. Profili, *Le parler grico de Corigliano d' Otranto*, 1983». *Γλωσσολογία* 2-3: 204-210 (Βιβλιοκρισίες).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1984. «Ο “βόρειος” φωνηεντισμός». *Θεσσαλικά Χρονικά* 15: 351-357.
- Contossopoulos, N. 1984. «Les proverbes crétois». Στο Suard, F. & Buridan, C. (εκδ.), *Richesse du proverbe. Typologie et fonctions*, vol. 2. Lille: Université de Lille III, 167-181.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1985. «Ἐπτανησιακά γλωσσογεωγραφικά». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 15: 61-67.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1985. «Λημνιακά Γλωσσικά». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 15: 69-76.
- Contossopoulos, N. 1985. «Los topónimos de Europa en sus diversas lenguas». Στο *Philologica hispaniensa: in honorem Manuel Alvar*, vol. 2. Madrid: Gredos Editorial, 113-128.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1985. «Γλωσσογεωγραφικές παρατηρή-

- σεις στο λεξιλόγιο της διαλέκτου της Μακεδονίας». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 4: 169-183.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1985. «Νέοι προσανατολισμοί στη διαλεκτολογική έρευνα στην Ελλάδα». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 5: 65-72.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1985. «Νάκας, Θανάσης, Γλωσσοφιλολογικά μελετήματα για τη λογοτεχνία και τη γλώσσα. Αθήνα 1985». *Γλωσσολογία* 4: 169-170 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1986. «Γλωσσογεωγραφικά βαπτιστικῶν ὀνομάτων». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 16: 19-28.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ., Ξηρομερίτης Ν. & Τσίτσα, Α. 1986. «Τα ελληνικά φωνήεντα (ακουστική τους φύση)». *Λεξικογραφικὸν Δελτίον* 16: 289-302.
- Contossopoulos, N. 1986. «Les noms de l'arc-en-ciel dans les dialectes et patois grecs modernes». *Géolinguistique* 2: 33-44.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1986. «Δημοτική, Καθαρεύουσα και κρητική διάλεκτος». Στο Δετοράκης Θ. (εκδ.), *Πεπραγμένα Ἐ' Διεθνούς Κρητολογικῆς Συνεδρίου, Ἅγιος Νικόλαος, 25 Σεπτεμβρίου - 1 Οκτωβρίου 1981*, τ. 3. Ηράκλειο: Εταιρεία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, 87-92.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1986. «Ονοματολογικά». *Ονόματα* 10: 143-149.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1986. «Το “κρητικό” βαπτιστικό ὄνομα Μανόλης». *Κάμειρος (Αφιέρωμα στην Κρήτη)* 30: 13-17.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1986. «Φωνητική». *Διαβάζω* 144: 18-19.
- Contossopoulos, N. 1986. «Phénomènes dialectaux du grec septentrional (dialecte de la Macédoine)». Στο *Aspects of language. Studies in honour of Mario Alinei*, vol. 1: Geolinguistics. Amsterdam: Rodopi, 61-78.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ., Ξηρομερίτης, Ν. & Τσίτσα, Α. 1986-1987. «Ακουστικές έρευνες επί των νεοελληνικῶν φθόγγων». *Γλωσσολογία* 5-6: 103-122 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1987. «Τι μένει από τις αρχαίες διαλέκτους στα νεοελληνικά ιδιώματα». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 8: 109-121.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1987. «Κρητικά εθνικά ανώμαλου σχηματισμού». *Ονόματα* 12: 250-255.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1987-1998. «Η εικόνα του χωρικού μέσα από τις παροιμίες του ελληνικού λαού». *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας* 28: 109-122.

- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1988. *Γλωσσικός άτλας της Κρήτης: γενική εισαγωγή και διαλεκτολογικοί χάρτες*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1988. «Γλώσσα: κρητική διάλεκτος». Στο Παναγιωτάκης Ν. (εκδ.), *Κρήτη: ιστορία και πολιτισμός*, τ. 2. Ηράκλειο: Σύνδεσμος Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων Κρήτης, 553-562.
- Contossopoulos, N. 1989. «Les sons dialectaux grecs modernes et leur repartition géographique». Στο *Mélanges de phonétique générale et expérimentale offerts à Péla Simon*, vol. 1. Srasbourg: Institut de phonétique de Strasbourg, 261-287.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1989. «Αθησαύριστες κρητικές λέξεις». *Αριάδνη* 5: 387-394.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1990. «Γυναικεία φυτώνυμα βαπτιστικά». *Ονόματα* 13: 140-149.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1990. «Συμβολή της κρητικής διαλέκτου στη διαλεύκανση ετυμολογικών προβλημάτων της Νεοελληνικής». Στο *Πεπραγμένα του ΣΤ΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, Χανιά, 24-30 Αυγούστου 1986*), τ. Γ΄, 93-99.
- Contossopoulos, N. 1991. «Modifications intonatives d'une petite phrase grecque». *Verbum* 14: 237-243.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1991. «Παρατηρήσεις στον σχηματισμό των νεοελληνικών ονομάτων (ανθρωπωνυμίων) με ιδιαίτερη έμφαση στα εφτανησιακά φαινόμενα». Στο *Πρακτικά του Ε΄ Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου, Αργοστόλι-Ληξούρι, 17-21 Μαΐου 1986*, τ. 4. Αργοστόλι, 151-157.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1991. «Γλωσσογεωγραφικά: οι ονομασίες του πτηνού "ινδική όρνις", κν. γάλλος, στον ελληνικό χώρο». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 17: 5-12.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1991. «Σταμάτης Καρατζάς». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 17: 163.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1992. «Η λεξιλογική φτώχεια των σημερινών Ελλήνων». *Propylaea* 4: 1-6.
- Contossopoulos, N. 1992. «Seminar on Modern Greek dialectology at the University of Hiroshima». *Propylaea* 4: 74-77.
- Contossopoulos, N. 1993. «Les noms de la crête du coq en grec moderne». *Géolinguistique* 5: 147-158.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1993. «Το εθνικό όνομα Φράγκος και τα παράγωγά του». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 18: 79-94.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1994. *Διάλεκτοι και ιδιώματα της νέας*

- ελληνικής 2^η έκδ. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1994. «Κρητικά επώνυμα που προέρχονται από διαλεκτικές λέξεις». Στο *Ροδωνιά. Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα*, τ. 1. Ρέθυμνο, 225-240.
- Contossopoulos, N. 1994. "La situation linguistique en Grèce et le grec moderne au contact avec les autres langues de la communauté européenne". Στο Carton, F. & Odéric Delefosse, J.M. (εκδ.), *Les langues dans l'Europe de demain*. Sorbonne: Presses de la Sorbonne Nouvelle, 147-151.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1994. «Προβλήματα λογοτεχνικής και γλωσσικής πατρότητας». *Κοινωνικές Τομές* 6: 453.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1995. «Το γλωσσικόν ιδίωμα της Σερίφου». *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 12: 95-101.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1995. «Παρατηρήσεις επί των κρητικών επωνύμων». Στο *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου, Ρέθυμνο 25-31 Αυγούστου 1991*, τ. Γ1. Ρέθυμνο: Ιστορική και Λαογρ. Εταιρεία Ρεθύμνης, 139-148.
- Contossopoulos, N. & Giakoumaki, E. 1995. «Il Greco: 3500 anni di storia». Στο Sabatini, F. & Golini, A. (εκδ.), *L' Europa dei popoli*, vol. 4. Roma: Editalia, 469-475.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1996. «Το εθνικό όνομα *Τούρκος* και τα παράγωγά του». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 20: 43-66.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1997. *Θέματα κρητικής διαλεκτολογίας. Αναδημοσίευση μελετών*. Αθήνα: Βιβλιοεπιλογή.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1998. «Η δωδεκανησιακή προφορά της Ελληνικής». *Νεοελληνική Διαλεκτολογία* 2: 165-169.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1998. *Γλώσσες και διάλεκτοι της Ευρώπης*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1998. «Ετυμολογικά: *βούρδουλας, κοτσονάτος, ρούχο*». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 21: 61-67
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Η μακεδονική διάλεκτος της Νέας Ελληνικής». *Άθηνᾶ* 82: 135-145.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Διαλεκτικές επιγραφές στην Ελλάδα». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 22: 53-56.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Οι νεοελληνικές διάλεκτοι». Στο Κοπιδάκης, Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Α.Ι.Α., 188-189.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Κατωιταλική και Τσακωνική». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής*

- γλώσσας. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 190-191.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Ποντιακή και Καππαδοκική». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 192-193.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Κρητική». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 194-195.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Κυπριακή». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 196-197.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Πελοποννησιακό και επτανησιακό ιδίωμα». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 198-199.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Νότια νησιωτικά ιδιώματα». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 200-201.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Βόρεια ιδιώματα». Στο Κοπιδάκης Μ.Ζ. (εκδ.), *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 202-203.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999. «Αντώνης Δ. Μπουσμπούκης, Τα επιφωνήματα στα Βλάχικα και τα Ιταλικά». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 24: 413-418 (Βιβλιοκρισία).
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 1999-2003. «Οι Έλληνες και οι άλλοι». *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας* 29-30: 283-300.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. & Ορφανουδάκης, Δ. 2001. *Το τραμ χθες και σήμερα*. Πειραιάς.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2001. «Η κρητική ρίμα και η γλώσσα της». *Κρητική Έστια* 8: 223-232.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2001. «Ο ελληνικός τύπος στην Ωκεανία». *ANTI* 736: 58-59.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2002. «Γαλλικά δάνεια στη σημερινή Ελληνική». Στο Καραγιάννη-Μοζέρ, Ε. (εκδ.), *Κανίσκιον φιλίας. Τιμητικός τόμος για τον Guy-Michel Saunier*. Αθήνα, 349-357.
- Contossopoulos, N. 2002. «Tutoiement, vouvoiement et termes d'adresse en grec moderne». Στο Aurnague, M. & Roché, M. (εκδ.), *Hommage à Jaques Allières: Romania sans frontieres*. Biarritz: Atlantica, 365-368.
- Contossopoulos, N. 2002. «Deux cas d'intonation anormale en

- grec moderne». *Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik* 121: 362-369.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2003. «Το λεξιλόγιο του κυθηραϊκού ιδιώματος». Στο *Κύθηρα: μύθος και πραγματικότητα*, τ. 2. Κύθηρα: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, 333-338.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2001. «Βιβλιοκρισίες διαλεκτικών λεξικών της Νέας Ελληνικής». *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 24: 413-418.
- Contossopoulos, N. & Bousboukis, A. 2005. «Le grec macedonien». *Αθηνᾶ* 83: 241-276.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2005. «Το επώνυμο Κοντοσόπουλος». *Ονόματα* 17-18: 225-228.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2005. «Τα επιθήματα εθνικών ονομάτων στην Ελληνική και σε άλλες γλώσσες». Στο *Άνθη φιλίας. Τιμητικό αφιέρωμα στον καθηγητή Κ. Μηνά*. Αθήνα: Διεθνές Κέντρο Λογοτεχνών και Μεταφραστών Ρόδου, 323-335.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2005. «Γενική επισκόπησης του τοπωνυμικού της Εύβοιας». *Ονόματα* 17-18: 21-24.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2005. «Απαντήσεις σε σύγχρονα γλωσσικά προβλήματα». *Διάλογος* 17: 113-141.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2006. *Αντίστροφο λεξικό της κρητικής διαλέκτου: από την κοινή νεοελληνική στο κρητικό ιδίωμα*. Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2007. «Διάλεκτοι και ιδιώματα της Νέας Ελληνικής». *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Larousse-Britannica*, τ. 53, 149-150.
- Contossopoulos, N. & Franconie, H. 2007. «Sarassin (Les designations du - dans les dialectes européens). Carte et commentaire». Στο *Atlas Linguarum Europae*, vol. 1, fasc. 7. Roma: Istituto Poligrafica e Zecca dello Stato, 85-130.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2007. «Γλωσσολογικά». Στο Βαροβούνης, Μ. & Σέργης, Μ. (εκδ.), *Δρυς υψικάρηνος: τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Δημήτριο Β. Οικονομίδη*. Αθήνα: Graphopress, 265-272.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2007. «Τα τοπωνύμια των Κυκλάδων. Η περίπτωση της Τήνου». *Ονόματα* 19: 343-350.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2008. «Γαλλικές λέξεις στην κυπριακή διάλεκτο». *Νεοελληνική Διαλεκτολογία* 5: 257-262.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2009. «Ενδυμασίας διακρίσεις». *Κοινωνικές Τομές* 1.2: 46.

- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2009. *Ο γαλατικός πολιτισμός*. Αθήνα: Παπαδάκης.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2010. «Επιτονισμός. Κρητικά επιτονικά φαινόμενα». Στο Παπαδοπούλου Ε. & Ρεμεδιάκη, Ι. (εκδ.), *Γλώσσα, ψυχής άγγελος. Αφιέρωμα στην Ελευθερία Γιακουμάκη*. Αθήνα: Σήμα Εκδοτική, 171-179.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2011. «Ισόγλωσσοι διαλεκτικών φαινομένων της Νέας Ελληνικής». *Νεοελληνική Διαλεκτολογία* 6: 165-173.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2011. «Σκέψεις πάνω στην ορθογραφία άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών». *Νέος Ερμής ο Λόγιος* 3: 125-127.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2011. «Κυριολεξία, μεταφορικές χρήσεις και συνώνυμα». *Κοινωνικές Τομές* 3.19: 133-135.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2012. «Ήσαν αποικιοκράτες οι Αρχαίοι Έλληνες;». *Κοινωνικές Τομές* 4.34: 302-303.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2012. «Τα επτανησιακά γλωσσικά ιδιώματα». Στο Πετράτος, Π. (εκδ.), *Το κεφαλονίτικο γλωσσικό ιδίωμα. Πρακτικά επιστημονικού συμποσίου, Αργοστόλι, 13/10/2007*. Αργοστόλι: Σύνδεσμος Φιλολόγων Κεφαλονιάς-Ιθάκης, 53-57.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2013. «Κρήτες που διέπρεπεψαν στη Δυτική Ευρώπη κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας στην Κρήτη». *Κρητική Έστια* 14: 65-72.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2013. «Μερικές ονοματολογικές υποδείξεις». *Ονόματα* 20: 223-225.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2013. «Από τις γλώσσες της Ευρώπης». *Κοινωνικές Τομές* 5.38: 104.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2013. «Ελληνική γλώσσα, οικογένεια και πατρίδα». *Κοινωνικές Τομές* 5.41: 199-200.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2015. «Προλογική αποτίμηση». Στο Καναράκης Γ. (εκδ.), *Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες*. Αθήνα: Παπαζήσης, XIII.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2015. «Τα γλωσσικά δάνεια». Στο Καναράκης Γ. (εκδ.), *Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες*. Αθήνα: Παπαζήσης, 11-18.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2015. «Η πορτογαλική γλώσσα και τα εκ της Ελληνικής λεξιλογικά της δάνεια». Στο Καναράκης Γ. (εκδ.), *Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες*. Αθήνα: Παπαζήσης, 119-134.

- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2016. *Η κρητική διάλεκτος. Ιστορία-εξέλιξη και η νεώτερη μορφή της στο γραπτό και προφορικό λόγο*. Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2017. «Τα ονόματα χωρών, λαών και γλωσσών στις διάφορες γλώσσες». *Ονόματα 21*: 227-238.
- Κοντοσόπουλος, Ν.Γ. 2018. *Μακεδονικά δημοτικά τραγούδια*. Αθήνα: Αναστασάκης.

Χειρόγραφες συλλογές στο Αρχείο του Κ.Ε.Ν.Δ.Ι. - Ι.Λ.Ν.Ε.

- Χφ. 689. 1956. *Γλωσσάριον ἐκ τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν Νέας Ἀρτάκης (Προποντίδος), Νέας Λαμφιάκου (Ελλησπόντου) καὶ Νέου Πύργου (Κων/πόλεως)*, σ. 438
- Χφ. 699. 1957. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τοῦ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ Νέας Κίου Ἀργολίδος*, σ. 146.
- Χφ. 803. 1961. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἀπὸ τὰ χωρία Μαυρολιθάρι, Ἴνω καὶ Κάτω Μουσουνίτσα Παρνασσίδος*, σ. 298.
- Χφ. 837. 1964. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ χωρίων τῆς νήσου Λήμνου*, σ. 218.
- Χφ. 860. 1965. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τῶν γλωσσικῶν ιδιωμάτων τῶν μικρασιατικῶν παραλίων (Ιωνίας-Προποντίδος) καὶ Θράκης ἀπὸ πρόσφυγας ἐγκατεστημένους εἰς τὴν περιοχὴν Ἐδέσσης*, σ. 192.
- Χφ. 903. 1968. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ τοῦ νομοῦ Σερρῶν (Σέρραι, Ἀλιστράτη, Νιγρίτα, Μελένικον, Πρώτη)*, σ. 116.
- Χφ. 908. 1969. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ Κύπρου*, σ. 109.
- Χφ. 920. 1970. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τοῦ νομοῦ Ἡμαθίας*, σ. 170.
- Χφ. 921. 1970. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ Νικομηδείας καὶ Θεσσαλονίκης*, σ. 50.
- Χφ. 960. 1971. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ τοῦ νομοῦ Πιερίας καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ Καταφυγίου Κοζάνης καὶ ἐκ Κεφαλοχωρίου Ἡμαθίας*, σ. 396.
- Χφ. 998. 1972. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ Κρήτης (Αμάρι, Ἀνατολή, Τεράπετρα)*, σ. 400.
- Χφ. 1032. 1973. *Γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαρσάλων (καὶ ἄλλων περιοχῶν)*, σ. 237
- Χφ. 1083. 1976. *Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τῆς ἐπαρχίας Παιονίας τοῦ νομοῦ Κιλκίς*, σ. 198.
- Χφ. 1140. 1978. *Συλλογὴ διαλεκτικοῦ γλωσσικοῦ ὕλικου ἀπὸ*

- τὸν νομὸν Δράμας, σ. 194.
- Χφ. 1164. 1979. Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Θεσσαλονίκης καὶ Λαγκαδᾶ, σ. 312.
- Χφ. 1198. 1980. Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ χωρίων τῆς ἐπαρχίας Βισαλτίας, σ. 198.
- Χφ. 1208. 1981. Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἀπὸ τὰ Κύθηρα, σ. 395.
- Χφ. 1229. 1982. Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ Κεφαλληνίας, σ. 307.
- Χφ. 1246. 1983. Συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ Ρόδου, Καρπάθου, Σύμης, Χάλκης καὶ Κῶ, σ. 394.
- Χφ. 1276. 1984. Γλωσσικὸ ὕλικὸ ἐκ Δωδεκανήσου, σ. 96.